

Το Σώμα των Επιτρόπων εξέτασε σήμερα και συζήτησε το σχέδιο έκθεσης αξιολόγησης Σένγκεν για την Ελλάδα, υπό το πρίσμα των σημαντικότερων διαπιστώσεων. Ο Μηχανισμός Αξιολόγησης Σένγκεν, που δημιουργήθηκε τον Οκτώβριο του 2013, προβλέπει τον έλεγχο της εφαρμογής των κανόνων Σένγκεν μέσω επισκέψεων παρακολούθησης σε συγκεκριμένο κράτος μέλος από ομάδες εμπειρογνομόνων των κρατών μελών και του Frontex υπό την ηγεσία της Επιτροπής. Το σχέδιο έκθεσης αξιολόγησης Σένγκεν για την Ελλάδα, το οποίο συντάχθηκε από κοινού εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και εκπρόσωποι της Επιτροπής, θα διαβιβαστεί τώρα στην επιτροπή αξιολόγησης Σένγκεν, η οποία θα διατυπώσει τη γνώμη της. Στη συνέχεια, η έκθεση αυτή θα εγκριθεί από την Επιτροπή με εκτελεστική πράξη.

Ο επίτροπος Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων Δημήτρης Αβραμόπουλος δήλωσε τα εξής: "Εάν θέλουμε να διατηρήσουμε έναν εσωτερικό χώρο ελεύθερης κυκλοφορίας, οφείλουμε να διαχειριζόμαστε καλύτερα τα εξωτερικά μας σύνορα. Αυτό σημαίνει ότι μπορούμε να διαφυλάξουμε τον χώρο Σένγκεν μόνον εάν εφαρμόζουμε τους κανόνες που τον διέπουν. Η Επιτροπή παρακολουθεί συνεχώς την εφαρμογή των κανόνων Σένγκεν σε όλα τα κράτη μέλη Σένγκεν. Το σχέδιο έκθεσης αξιολόγησης Σένγκεν για την Ελλάδα εξετάζει τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων κατά τη διάρκεια επίσκεψης αξιολόγησης που πραγματοποίησαν εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και της Επιτροπής τον Νοέμβριο. Η έκθεση αυτή δείχνει ότι υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις στη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της χώρας. Γνωρίζουμε ότι, εν τω μεταξύ, η Ελλάδα άρχισε να καταβάλλει προσπάθειες για να διορθώσει την κατάσταση και να συμμορφωθεί με τους κανόνες Σένγκεν. Απαιτούνται ουσιαστικές βελτιώσεις για να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή της διαδικασίας υποδοχής, καταγραφής, μετεγκατάστασης ή επιστροφής των μεταναστών, ώστε να αποκατασταθεί η κανονική λειτουργία της Συνθήκης Σένγκεν, χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Αυτός είναι ο απώτερος κοινός μας στόχος."

Το σχέδιο έκθεσης - που δεν δημοσιοποιείται - βασίζεται σε αιφνίδιες επιτόπιες επισκέψεις στα ελληνοτουρκικά χερσαία σύνορα, καθώς και στη Χίο και τη Σάμο, το διάστημα 10 - 13 Νοεμβρίου 2015. Η έκθεση εξετάζει την παρουσία προσωπικού της αστυνομίας και της ακτοφυλακής στις περιοχές που ελέγχθηκαν, την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας ταυτοποίησης και καταγραφής, την επιτήρηση των θαλάσσιων συνόρων και τη συνεργασία με τις γειτονικές χώρες. Η έκθεση, αν και αναγνωρίζει ότι οι ελληνικές αρχές υφίστανται πιέσεις, υπογραμμίζει ότι η διαδικασία ταυτοποίησης και καταγραφής παράτυπων μεταναστών δεν είναι αποτελεσματική, ότι τα δακτυλικά αποτυπώματα δεν εισάγονται συστηματικά στο σύστημα και ότι τα ταξιδιωτικά έγγραφα δεν ελέγχονται συστηματικά για τη γνησιότητά τους ούτε αντιπαραβάλλονται με σημαντικές βάσεις δεδομένων ασφαλείας, όπως το SIS (σύστημα πληροφοριών Σένγκεν), η Ιντερπόλ και άλλες εθνικές βάσεις δεδομένων. Με βάση αυτές τις διαπιστώσεις, το σχέδιο έκθεσης καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα αμελεί σοβαρά τις υποχρεώσεις της και ότι υπάρχουν σοβαρές αδυναμίες στη διενέργεια ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα, οι οποίες πρέπει να εξαλειφθούν και να αντιμετωπιστούν από τις ελληνικές αρχές.

Μηχανισμός Αξιολόγησης Σένγκεν

Οι αξιολογήσεις Σένγκεν πραγματοποιούνται στα κράτη μέλη με βάση τόσο ένα πολυετές όσο και ένα ετήσιο πρόγραμμα αξιολόγησης. Οι επισκέψεις αυτές μπορεί να προαναγγέλλονται ή να έχουν αιφνιδιαστικό χαρακτήρα.

Μετά από κάθε επίσκεψη, συντάσσεται έκθεση στην οποία εντοπίζονται τυχόν αδυναμίες και διατυπώνονται συστάσεις για διορθωτικά μέτρα, τα οποία πρέπει να υλοποιηθούν εντός καθορισμένης ημερομηνίας. Οι συστάσεις υποβάλλονται από την Επιτροπή στο Συμβούλιο για έγκριση. Στη συνέχεια, το αξιολογούμενο κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει ένα σχέδιο δράσης το οποίο καθορίζει τον τρόπο αντιμετώπισης των αδυναμιών που εντοπίστηκαν. Προκειμένου να υλοποιηθούν τις συστάσεις, τα κράτη μέλη μπορούν να υποστηρίζονται από την Επιτροπή, τον Frontex και άλλους φορείς της ΕΕ με πρακτικά και/ή χρηματοδοτικά μέσα.

Στην όγδοη εξαμηνιαία έκθεση για τη λειτουργία του χώρου Σένγκεν, της 15ης Δεκεμβρίου 2015, ανακοινώθηκε ήδη ότι, ανάλογα με τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων Σένγκεν στην Ελλάδα, ενδέχεται να προταθούν ειδικά μέτρα όπως προβλέπεται στα άρθρα 19α και 26 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν.

Διαδικασίες για την αντιμετώπιση εξαιρετικών περιστάσεων

Εάν μια έκθεση αξιολόγησης Σένγκεν καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το αξιολογούμενο κράτος μέλος "αμελεί σοβαρά τις υποχρεώσεις του στο πλαίσιο των κανόνων Σένγκεν" και εάν υπάρχουν "σοβαρές ελλείψεις στη διενέργεια ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα", η Επιτροπή μπορεί να προτείνει συστάσεις, που πρέπει να εγκρίνει το Συμβούλιο, σχετικά με τη λήψη διορθωτικών μέτρων για να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις που διαπιστώθηκαν κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης. Προκειμένου να διασφαλίσει τη συμμόρφωση με αυτές τις συστάσεις, η Επιτροπή μπορεί, βάσει του άρθρου 19α του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν, να υποδείξει στο αξιολογούμενο κράτος μέλος να λάβει συγκεκριμένα μέτρα, όπως η ανάπτυξη ευρωπαϊκών ομάδων συνοριοφυλάκων, ή η υποβολή στρατηγικού σχεδίου το οποίο θα καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο το εν λόγω κράτος μέλος θα διαθέσει το δικό του προσωπικό και εξοπλισμό για την αντιμετώπιση των ελλείψεων. Οι προτάσεις της Επιτροπής πρέπει να εγκριθούν από επιτροπή των κρατών μελών με ειδική πλειοψηφία. Το αξιολογούμενο κράτος μέλος έχει τότε προθεσμία τριών μηνών για να ολοκληρώσει τις διορθωτικές δράσεις.

Σε περίπτωση που, μετά την παρέλευση τριών μηνών, εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις και τα μέτρα που έχουν ληφθεί δεν επαρκούν για την κατάλληλη αντιμετώπισή τους, η Επιτροπή δύναται να ενεργοποιήσει την εφαρμογή της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 26 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν.

Σύμφωνα με το άρθρο 26 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν, εάν τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 19α δεν είναι αποτελεσματικά, το Συμβούλιο μπορεί, με βάση πρόταση της Επιτροπής, να συστήσει σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη να επαναφέρουν τους συνοριακούς ελέγχους στο σύνολο ή σε συγκεκριμένα τμήματα των εσωτερικών συνόρων του(ς) ως λύση εσχάτης ανάγκης, προκειμένου να προστατευθεί το κοινό συμφέρον στον χώρο Σένγκεν. Η σύσταση του Συμβουλίου πρέπει να εγκριθεί με ειδική πλειοψηφία.

Σύμφωνα με το άρθρο 26, και στις εξαιρετικές περιστάσεις που περιγράφονται ανωτέρω, οι έλεγχοι μπορούν να επαναφερθούν για διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες. Το μέτρο αυτό μπορεί να παραταθεί για επιπλέον εξαμηνιαίες περιόδους μέχρι και δύο έτη.